

DANMARKS NATIONALBANK

Miniseminar i Nuuk 9. april 2016

Anders Møller Christensen

DANMARKS
NATIONALBANK

Statsejede virksomheder

- I høj grad relevant i Grønland.
- Fra KGH: Royal Greenland A/S; TELE Greenland A/S; Royal Arctic Line A/S; KNI A/S;
- Nye aktieselskaber: Illuut A/S; Sikuki Nuuk Harbour A/S; Måske flere A/S'er undervejs
- Desuden ikke A/S'er: Fx Nukissiorfiit; Mittarfeqarfiit
- Meget få lande, hvor selvstyre-/statsejede selskaber betyder mere end i Grønland
- Hvad er fordelene ved SEV? Hvad er problemerne?

Statsejede virksomheder i udviklingsproces

- Nødvendige, men ikke tilstrækkelige, forudsætninger for succes:
- Kompetent bureaukrati
- Belønne succes, afvikle/straffe fiasko
- Skal ikke operere på eksisterende konkurrenceområder (ikke til støtte for den hidtidige elite)
- Krav til SEV skal være klart formuleret
- Krav skal ikke sammenblandes med socialpolitik

Politisk system og statsejede virksomheder

- Skal ikke blande sig i daglig drift, herunder ansættelser og afskedigelser
- De klare politiske krav til virksomheden bør ikke indeholde krav om krydssubsidiering – eller i alt fald kun i ringe grad
- Virksomhederne bør udsættes for konkurrence, hvor det er muligt.
- Korruption ødelægger alt, hårde sanktioner nødvendige

Baggrund for fornyet interesse

- Skuffelse over markedsøkonomiens resultater, især i mange af de fattigste lande
- I alt fald Singapore har benyttet SEV i deres udviklingsstrategi og har haft en markant økonomisk udvikling
- Regulering af naturlige monopoler vs statsligt ejerskab
- Andet end naturlige monopoler: Mulig rolle som fødselshjælper, men med risiko for, at konkurrence udelukkes på langt sigt
- Via know-how skabe komparative fordele – risiko for private investorer (Chile)

Singapore

- Nok svære at efterligne – et fattigt, men ret lige land i 1960 (selvstændighed fra UK i 1959)
- Traditionelt et hierarkisk, familiebaseret samfund
- Siden er det reale BNP pr indbygger 12-doblet (5 pct. p.a.). Levestandard er nu i den øvre ende af OECD-landene
- Høj (tvangs)opsparing og realinvestering siden. Regeringen kontrollerede over halvdelen. Government Linked Corporations
- Regionalt finanscenter. Stærk Singapore-dollar. Forpligtet til åben økonomi. Udsætte virksomheder for konkurrence.

Singapore (fortsat)

- Virksomhederne har veldefinerede aktiviteter og klare mål. Styres udelukkende efter kommercielle principper med fokus på det langsigtede
- Sundhed, sociale forhold inkl. bolig en offentlig opgave
- Stærke konkurrencemyndigheder
- Checks and balances – ingen har uindskrænket magt
- Uddannelse – krav om efterfølgende beskæftigelse i det offentlige
- Omstillingsevne (do things today with tomorrow in mind)

Singapore (fortsat)

- Temasek – fra charter - alle dispositioner i alle vores selskaber foretages af selskabernes bestyrelse og direktion. Hverken Singapores præsident eller vores aktionær, Singapores regering, er involveret i de forretningsmæssige afgørelser.
- Næsten totalt fravær af vennetjenester og korrupsion i Singapore (verdens femte bedste på World Corruption Perception Index)
- Singapore en uomtvistelig succes – svær at efterligne

Andre lande

- Erfaringer overvejende negative
- Imports substitution virker ikke
- Krydssubsidiering stærkt problematisk
- For mange hensyn (etniske /sociale /sundhed mv. stærkt problematisk
- Korruption og vennetjenester ødelæggende